

Altijd spannend: komt plantmateriaal tot wasdom nadat het op de kwekerij wordt uitgezwaaid?

Legio zaken kunnen misgaan binnen de eerste drie levensjaren van een boom

Bomen leggen een fiks traject af voor zij tot volle wasdom komen. Loopt daar iets spaak, dan is de boom dood of juist te groot om er nog iets aan te doen. De arbitrerende partij bij geschillen rond aanleg, onderhoud, groen of bomen is vaak de Raad voor Arbitrage (RvA). De betrokken partijen hebben hierover dan afspraken staan in de algemene voorwaarden of in de aannemingsovereenkomst. De RvA heeft, als voordeel ten opzichte van de reguliere rechter, ruime kennis over aanleg-, en bouwgeschillen. Een paar opvallende uitspraken over misstanden rond bomen van onder andere deze 'scheidsrechter', gelardeerd met een aantal aandachtspunten rond het traject naar volwassenheid.

Auteur: mr. Kitty Goudzwaard

Goede aanbesteding

Niet altijd vallen mankementen aan plantmateriaal of uitval te verhalen op de kweker of aannemer. Onderstaande zaken maken duidelijk hoe belangrijk het is om als beheerder, aannemer maar ook als kweker te zorgen dat je zelf je zaken goed op orde hebt.

Aanbesteding: Rechtbank Den Haag 25 mei 2014 kort geding

Hier gaat het niet om bomen, maar om een aanbesteding tot de levering van printers. De inschrijving met de prijs die het dichtst zit bij de gemiddelde prijs van alle inschrijvingen, zal daarbij het hoogste scoren. Dit is echter géén gunning aan de economisch meest voordelige inschrijving, zoals de aanbesteding was voorgesteld. Dat is namelijk een inschrijving die de beste verhouding

geeft tussen prijs en kwaliteit. De RvA wijst een vordering tot heraanbesteding toe.

Overeenkomst bomen: 30.165: 17 juni 2009 RvA

Met de huidige economische crisis zijn aannemers erop gespitst werk binnen te halen. In deze kwestie echter niet. Hier vergat de gemeente de termijn waarbinnen zij de inschrijving moest aanvaarden te verlengen en tevens om de inschrijver een opdrachtbevestiging te sturen. Hierdoor hoefde de aanbieder zich niet te houden aan zijn gedane aanbod: de aanbieder liet vervolgens meermaals weten de in het bestek beschreven bomen niet te kunnen leveren. De RvA oordeelt dat de gemeente het aanbod niet heeft aanvaard en er dus geen aannemingsovereenkomst tot stand is gekomen. Nu er geen overeenkomst is,

zijn er ook geen algemene voorwaarden en geen andere bedingen waarin staat dat het geschil aan de RvA moet worden voorgelegd. De arbiter verklaart zich dus onbevoegd van het geschil kennis te nemen en te beslechten. Wel wordt de gemeente veroordeeld tot vergoeding van de proceskosten van de aanbieder.

Plantmateriaal dat de eerste levensfase ongeschonden doorkomt, begint dus met een wakere beheerder die een kloppende aanbesteding doet!

Ontwerp

Niet alleen een juiste opstelling en uitvoering van aanbesteden zijn cruciaal voor het laten overleven van het aangeschafte plantmateriaal. Als beheerder moet je ook meer dan kritisch naar het

ontwerp kijken. Maak bijvoorbeeld op het ontwerp een overlastprofiel; dus geef aan wanneer de boom op welke punten hinder kunnen gaan veroorzaken. Vaak blijkt de ontwerper de groei-kracht of uiteindelijke omvang van bomen niet juist in te schatten. Gelukkig zijn er bijdehante boombeheerders die zelf nog een overlast-check op het ontwerp doen. Met het leggen van eenvoudige cirkels is dan gelijk te zien: dit ontwerp geeft binnen een tiental jaren zonlichtontneming aan een heel huizenblok, met de daarbij horende overlastklachten van aanwonenden.

'Je kunt achteraf klagen dat de kweker de verkeerde bomen heeft geleverd, maar je kunt er ook voor kiezen het heft in eigen handen te nemen'

Inkoop

Je kunt achteraf klagen dat de kweker de verkeerde bomen heeft geleverd, maar je kunt er ook voor kiezen het heft in eigen handen te nemen. Sommige beheerders zoeken de bomen die zij willen hebben zelf uit op de boomkwekerij door ze aan te wijzen en te labelen. Op deze manier oefen je zoveel mogelijk controle uit aan de voorkant. Maar dan kan er nog van alles fout gaan, omdat het plantmateriaal zich niet 'bewijst', althans niet op de manier waarop de boomkweker erover adverteerde: populieren die vrouw zijn in plaats van man. Vruchtloze bomen die ineens knoepers van nageslacht geven. Plantvakken met vijftien roze bloeiers en drie witte. Bomen die geen opschot zouden geven en toch de hele wijk als territorium hebben. Soms een nieuw product dat geen 1,2 m wordt zoals beloofd, maar een boom van de eerste grootte. Dat lijkt niet erg, maar een boom mag in veel gemeenten toch echt maar tot op 2 m van de erfgrans staan. Gemeenten betalen meer voor langzamer groeiers. Na twee jaar blijkt het echter een razendsnelle jongen. Gevolgen: meer onderhoud, grotere zorgplicht. En vaak ook meer overhangende takken en overlastklachten. Het wordt nog erger als sprake is van een kostbare groeiplaatsinrichting en er is geen goed product geleverd. Vervolgens de vraag van boombeheerders: waar kunnen wij in dat geval de kosten van

extra onderhoud of herplant verhalen?

Levering: 8 juli 2011 Hoge Raad

Ook voorafgaand aan verkoop of levering kan er tussen kwekers onderling iets misgaan. Onderstaand voorbeeld illustreert wat er kan gebeuren als afspraken rond 'niet-vellen' als maatschap worden geschonden. En dat er dan geen hoofdelijke aansprakelijkheid geldt.

Het betreft hier het moment dat bomen nog op het perceel staan. In deze zaak gaat het om een maatschap die zich verbindt tot het niet-vellen van bomen die op een door hen aangekocht perceel staan. De bomen blijven namelijk eigendom van de verkopers van het perceel. Echtelieden A en B zijn de leden van de maatschap. B kapt de bomen toch. Huwelijk en maatschap worden ontbonden. De verkopers van het perceel vorderen bij A en B de geleden schade. Blijkbaar waren de bomen van goede kwaliteit en leverbaar. Rechtbank en Hof wijzen een schadevergoeding toe die A samen met B in verband met hoofdelijke aansprakelijkheid, moet betalen. Bij hoofdelijke aansprakelijkheid zijn A en B samen aansprakelijk voor de gehele schade. A voert in cassatie aan dat niet hij, maar zijn echtgenote en maatschapgenote B de bomen heeft gekapt. En dat een verbintenis tot een 'niet-doen' geen hoofdelijke aansprakelijkheid kent. Dat zou betekenen dat niet A samen met B, maar alleen B de schade moet betalen. De Hoge Raad oordeelt dat dit het geval is en vernietigt de uitspraken van Rechtbank en Hof.

Transport

Opdrachtgevers tot transport van bomen en ander groen weten vaak niet dat de dekking via de vervoerder niet gehele schadeloosheid betreft. Ook kan men niet in alle gevallen een beroep doen op de aansprakelijkheidsverzekering van de vervoerder. Alleen waar de vervoerder echt aansprakelijk voor is, wordt vergoed. Door de wettelijke bepalingen in de vervoercondities is dat bovendien een krap bedrag. Kijk daarbij eens naar de vele plaatjes van omgevallen of door de berm gereden vrachtwagens, dan mag het duidelijk zijn: sluit als opdrachtgever zelf een transportverzekering af. Helemaal lastig: er kunnen meerdere vervoerders zijn. Zoek dan maar eens uit wie de schade moet vergoeden. Wrang voorbeeld: een chauffeur die in een onbewaakt moment tussen het laden door, even de dekzeilen over de bomen heen trekt. Gevolg: alle toppen eruit en meer dan een ton schade.

Uitvoer: 30.800 20 juli 2010 RvA

Om eens een beeld te scheppen van kosten rond ontwerp, aanleg, onderhoud rond bomen; een schadezaak.

Daarbij gaat een monumentale boom door graafwerkzaamheden per abuis verloren bij herontwikkeling van een plein. In de aannemingsovereenkomst stond dat voor afhandeling boomshade werd gerekend volgens de Standaard RAW Bepalingen 2000. Dat gaf uiteindelijk een waardevermindering van € 4,70 per cm² dwarsdoorsnede boom. Blijkbaar was het een flinkerd: schadebedrag € 75.769,87! De aanneemster doet dan tevergeefs een beroep op berekening volgens de richtlijnen NVTB (€ 25.058,-). Arbiters leggen dit naast zich neer. Partijen zijn gebonden aan hun afspraken. Maar dat is nog niet alles. Opdrachtgeefster vordert kosten medewerkers, overhead, snoeien, rooien, verkeersmaatregelen, overleg college, kosten college aan persvoorlichting, communicatiemedewerkers, kosten buitendienst et cetera. Bovendien is de permanente kerstverlichting naar de filistijnen: € 5.707,41. Vervolgens vordert opdrachtgeefster de kosten voor inschakelen van landschapsarchitect en voor de stedenbouwkundige die zijn schetsen moet checken: € 12.426,94. De arbiters vinden overheadkosten niet zinnig. Er zijn namelijk geen overuren gemaakt. Toch komt dit alles nog eens op € 7.542,26. Uiteindelijk te vergoeden schadebedrag door aanneemster is € 87.549,69. Partijen betalen samen proceskosten RvA € 9.984,64.

'Opdrachtgevers tot transport van bomen en ander groen weten vaak niet dat de dekking via de vervoerder niet gehele schadeloosheid betreft'

Nazorg en inboet: 5 maart 1998, 7 september 2001 RvA

Dat het vooral met inboeten mis kan gaan, bewijst de volgende zaak.

De Landinrichtingscommissie geeft opdracht tot het verwerken van grond, aanplant van 70.000 struiken, 160 bomen en nazorg. De directie

constateert echter beschadiging van bestaande beplanting, afgebroken wortels van aanplant, ondiepe plantgaten, wortels boven maaiveld, niet inboeten volgens het bestaande plantverband et cetera. Bij veel inboet was aan de voet een terpie opgeworpen, dat rond de stam verdwenen was. Hierdoor ligt de wortelhals bloot. Ook waren penwortels door te hard aanduwen gebroken. Verder stond aanplant schuin, stond inboet soms tot 55 cm buiten de rij en op onregelmatige plantafstand. Aanneemster beroept zich op slecht plantmateriaal, maar dit had zij volgens de arbiter bij ontvangstname op de inkuilplaats moeten doen. Had het (afwijkende) plantmateriaal meerwerk gegeven, omdat het moeilijker was in te planten, dan was een meerwerkvordering logisch geweest. Aanneemster heeft echter geen meerwerk gevorderd. Een deugdelijk afgewezen meerwerkvordering geeft aanneemster bovendien niet het recht slecht werk te leveren om zo binnen het budget te blijven. De arbiter constateert aanvankelijk goede aanplant met daarna slechte inboet.

'De weg tot wasdom en instandhouding is lang en gevaarlijk'

De directie heeft het werk geschorst omdat zij in herstel geen vertrouwen had en heeft laten weten de resterende werkzaamheden door een ander te laten uitvoeren. Dat de derde bij uitvoer een exorbitant hoge prijs voor de afrondende werkzaamheden vroeg is voor risico van opdrachtgeefster. De kosten van herstel van de inboet komen in beginsel voor aanneemster. Deze zijn echter het drievoudige van wat aanneemster zelf kreeg. Opdrachtgeefster heeft hiermee niet zelf haar schade beperkt gehouden. Toch moet aanneemster uiteindelijk het dubbele van de door haar begrote prijs vergoeden: f. 21.595,32 en de kosten van plantgoed f. 9.284,04. Van de door opdrachtgeefster geclaimde tijdsbesteding van f. 41.621,50 wordt slechts f. 5.000,- toegewezen. De arbiter kort de tijd die is gaan zitten in het geven van de meer uitgebreide opdracht aan de derde aannemer. Aanneemster krijgt kosten maaien toegewezen, expertisekosten f. 5.100,- en kosten van adviseur f. 20.000,-. De arbiter vindt de schorsing terecht nu aanneemster de gebreken niet wil erkennen. Aanneemster krijgt uiteindelijk toegewezen f. 40.371,54. Totaal te vergoeden door aanneemster f. 36.283,51. Aanneemster moet bovendien

f. 12.426,75 aan proceskosten dragen en kosten van opdrachtgeefster f. 5.133,35. Arbiter verklaart dat aannemingsovereenkomst is beëindigd.

Conclusie

De weg tot wasdom en instandhouding is lang en gevaarlijk. Op alle onderdelen is aandacht nodig. Zorg als afdeling beheer dat hiervoor ook in-house kennis aanwezig blijft.

Martin Tijdgat

Weet wat de werkelijk maat van een boom wordt, je plant ze voor 50, 80 jaar of liefst nog langer! Een monumentale boom in de woonomgeving is een sierraad.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4567

De auteur mr. A.V.K. (Kitty) Goudzwaard is werkzaam als boomjurist bij Cobra Groenjuristen. Cobra Groenjuristen is onderdeel van www.cobra-adviseurs.nl. Lezers kunnen vragen stellen over dit artikel via k.goudzwaard@cobragroenjuristen.nl